

**JOHANNES BRAHMS'IN OP.38 VİYOLONSEL SONATININ BİRİNCİ
(ALLEGRO NON TROPPO) BÖLÜMÜNÜN YAPISAL ANALİZİ**

Biçimi : Sonat Allegrosu

Tonu : Mi minör

Ölçü Değeri : 4/4

Temposu : Allegro non troppo (Yürük ancak aceleci bir şekilde değil)

Ritmik Motif : 2 ölçüden meydana geliyor. İlk ölçüde 1 adet ikilik notayı takiben gelen 1 adet noktalı dörtlük ve onu izleyen sekizlik nota ile başlıyor, daha sonra ikinci ölçüde iki adet ikilik nota ile bitiyor. (Bkz.Şekil 1)

Şekil 1

Melodik Motif: Ritmik motifin ilk gelişi çıkıcı bir özellik göstererek mi minör tonunda, aksan akorunun arpeji ile başlayıp altçeken ek altılısına uğrayarak, son ikilik notalar içerisinde tekrar aksan uyusuna dönüş yaparak bitiyor. İkinci gelişinde ise, inici bir

özellik ile karşımıza çıkan bu motifin son ikiliğinde “fa diyez, la diyez ve do diyez” (Dominant Dominantı) uygusuna çözümlüyor.

Formal Yapı : Tema 8 ölçü 2 cümle ile başlıyor sonrasında 17. ölçüden itibaren başlayan eşlikli bir kadans gibi tınlayan 4 ölçü 4 bir geçiş cümlesi ile 1 numara ile gösterilen yere bağlanıyor. (Bkz.Şekil 2)

The image displays a musical score for Violoncello and Klavier. The top system shows the Violoncello part with the tempo marking "Allegro non troppo" and the instruction "p espress. legato". The Klavier part is marked "Allegro non troppo" and "p". The middle system, starting at measure 7, features the instruction "p dolce" and "cresc.". The bottom system, starting at measure 15, includes the instruction "p espres.". The score is written in G major and 4/4 time.

Şekil 2

Burada yeni bir motif ile karşımıza çıkan melodi inici bir özellik gösterirken, motif önceki formundan uzaklaşmış ve yine iki ölçüden oluşan ve ilk ölçüde 4 adet dördlük notayı takiben ikinci ölçüde dördlük üçlemelerden oluşan bir motife dönüşmüştür. Bunu dönüşüm yerine yepyeni bir motif olarak tanımlamak da mümkündür ancak bunu yaptığımız takdirde piyano partisinde gelen ve çellonun ilk çaldığı motifi görmezden gelmiş oluruz. Bu nedenle burada solo (ortaya çıkması gereken parti) piyanodadır ve motif (eşlik motifi) çello partisine geçmiştir ve sadece değişiklik göstermiştir. Çellonun

başlangıçta yaptığı hareketin tamamını çok sesli bir şekilde çalan piyano 4 ölçü bu motifi duyurduktan sonra arada bir çeşit atışmanın yaşandığı dört sekizlik, bir noktalı dörtlük ve bir sekizlik ile başlayıp ikinci ölçüsünde iki adet ikilik ile devam eden kısma gelir. (Bkz.Şekil 3)

The image shows a musical score for piano, measures 21-23. The score is in G major and 4/4 time. Measure 21 starts with a first ending bracket. The piano part is marked 'p' and 'espress.'. The score shows a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes, and rests.

Şekil 3

Bu kısımda iki ikilik notayı çalan parti ikilik notaları çalarken altta diğer parti bu motifin ilk ölçüsünü çalar ve bu hareket çıkıcı bir nitelik taşır. Bu hareket piyanoda 4 çelloda 5 ölçü devam eder. 29. ölçüde çello önceki motifin son iki ikiliğini çalarken piyano burada yeni eşlik motifini çalmaya başlar. Bir sekizlik es sağ elde, sol eldeki sekizlik la notası ile başlayan ve ardından her iki elde de sekizlik notalarla 2 oktava yakın çıkış yaparak ölçü sonunda her iki el için de gelen sekizlik es ile biter. 3 ölçü devam edecek olan bu yapı 2 ölçüden oluşan ve iki vuruşluk şekilde tasarlanmış akorlara bağlanır.(Bkz.Şekil 4)

Figure 4 shows a musical score for measures 25 to 29. The score is written for a piano and a cello. The piano part is in the upper staves, and the cello part is in the lower staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A box containing the number '2' is located at the end of measure 29.

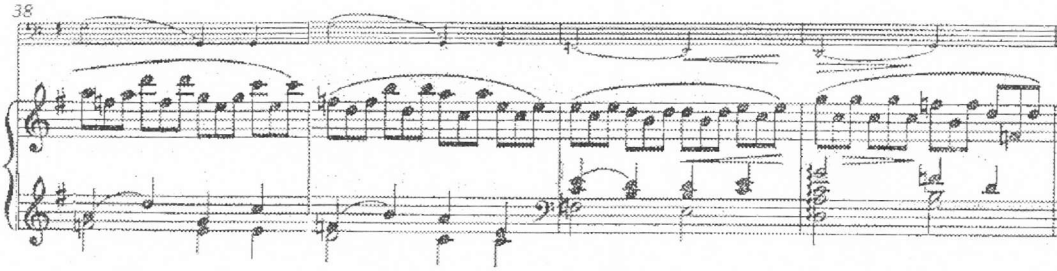
Şekil 4

Burada çellonun yaptığı hareket yine bir geçiş olarak düşünülebilir. 34. ölçüde (kitapta büyük 2 ile numaralandırılmış ölçü) çello ilk motife döner. Bu sefer ton değişmiş, Do eksenine dönüşmüştür. Öncelikten farklı olarak piyanoda sol elde uzun akorlar varken sağ elde sürekli devinim içinde bulunan sekizlik üçlemeler ile bezenmiştir. Büyük 2 den başlayarak 4 ölçü süreyle motif çello tarafından çalınır.(Bkz.Şekil 5)

Figure 5 shows a musical score for measures 34 to 38. The score is written for a piano and a cello. The piano part is in the upper staves, and the cello part is in the lower staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A box containing the number '2' is located at the beginning of measure 34. The piano part features a series of eighth notes in the right hand and long chords in the left hand. The cello part features a series of eighth notes in the right hand and long chords in the left hand.

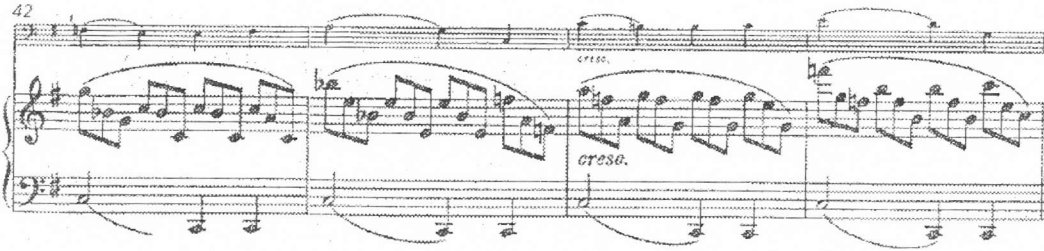
Şekil 5

38'inci ölçüden sonraki 4 ölçüde ise, altta piyano aynı ritmik motifi sürdürürken yukarıda çello bir çeşit geçiş sayılabilecek 4 ölçülük bir kesit çalar ve bu kesitin son akoru sol majördür. Bu 4 ölçülük kısma geçiş dersek bir hata yapmış oluruz. Çünkü aslında çello partisinde yepyeni gelen ikilik notayı takiben 2 dörtlük nota kalıbı, aslında bundan sonra gelecek olan ve yine iki ölçüden oluşacak yeni motifsel yapının ikinci ölçüsünde görülen ritmik motiftir.(Bkz.Şekil 6)

Şekil 6

Bu kısmı, bu şekilde değerlendirdikten sonra sıra yeni motife geliyor. Bu motif yine iki ölçüden oluşuyor ve ilk ölçüsünde 4 adet dörtlük notayı takiben ikinci ölçüsünde bir ikilik nota ve iki dörtlük notadan oluşan yeni ölçüye bağlanıyor. Bu esnada dikkat çeken bir diğer olay da piyano partisinde geçerli olan sağ el ve sol elde daha önceden gördüğümüz motifin yer değiştirmesi oluyor.(Bkz.Şekil 7)

Şekil 7

Tam olarak ölçü 46'da karşımıza çıkan bu hareket değişimiyle piyano sağ elde (daha önceden sol elin çaldığı) ikilik ve iki tane dörtlük notadan oluşan akorları bu sefer

sağ ele alıyor ve üçlemeler sol ele geçiyor. Toplamda 4 ölçü devam edecek olan bu hareketten sonra piyano yine eski haline dönecek. Ancak bu 4 ölçü sırasında çello partisinde hepsi de 4er tane dörtlükten oluşan ve toplamda yine 8 ölçü sürecek olan yeni motifi çalar. Bu 8 ölçüyü yine 4 ölçü 4 ölçü incelemek mümkündür. İlk dört ölçüde inici bir hareket gösteren yürüyüş aynı şekilde inici olan 4 ölçülük yürüyüşle büyük 3'e bağlanır. Ancak ikinci dört ölçünün başladığı yerde piyanoda önceden gördüğümüz sağ – sol el değişimi geri döner ve ilk sefer geldiği halini alır. Büyük 3 numaradan itibaren 4 ölçülük bir geçişin ardından 57. ölçünün en son vuruşundaki auktaktla başlayan yeni tema 58. ölçüde başlar. Kanonik bir yapı gösteren bu temada ilk önce piyanonun çaldığı ritmik motifi yukarıda çello partisi tam bir dörtlük vuruş sonrasında tekrar ederek devam eden şekilde arpejsel bir doku içinde çalar. Nota yazısı sadedir ancak ritmik karmaşa baş göstermeye başlamıştır. 8 ölçü bu şekilde süren tema, çellonun 65. ölçünün son dörtlüğünde başlayıp , 66-67 ve 68. ölçünün son sekizliğine kadar sessiz kaldığı süre zarfında piyanoda devam ederek büyük 4 numaraya bağlanır.(Bkz.Şekil 8)

43

47

51

3

The image shows a musical score for Figure 8, consisting of three systems of music. The first system starts at measure 55 and ends at measure 60. The second system starts at measure 60 and ends at measure 65. The third system starts at measure 65 and ends at measure 70. The score is written for piano and cello. The piano part is in the upper staves, and the cello part is in the lower staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The music features a complex rhythmic pattern with many sixteenth and thirty-second notes. A box containing the number '4' is located at the end of the third system, indicating the end of a measure or a section.

Şekil 8

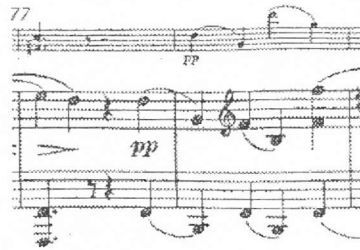
Burada yine auktakt ile başlayan çello, sekizliklerin hakim olduğu ve piyano ile ritmik açıdan zamanların pek çok kez üst üste bindiği bir geçişle (veya buna geçişten ziyade geçiş teması demek daha doğru olabilir) 76. ve 77. ölçülerdeki akorlar ile yeni temaya bağlanır. Bu yeni temada hem piyano partisinde hemde çello partisinde dörtlük notalardan oluşan bir hareket görünür. Atlamalı çello partisine, yanaşık bir şekilde inici hareketle, piyano eşlik eder.(Bkz.Şekil 9)

The image shows a musical score for Figure 9, consisting of two systems of music. The first system starts at measure 65 and ends at measure 70. The second system starts at measure 70 and ends at measure 75. The score is written for piano and cello. The piano part is in the upper staves, and the cello part is in the lower staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The music features a complex rhythmic pattern with many sixteenth and thirty-second notes. A box containing the number '4' is located at the end of the second system, indicating the end of a measure or a section.

Şekil 9

Burada, bu raporda “Yanıltmalı Aftaktı” olarak adlandırmanın uygun görüldüğü olgu karşımıza çıkar. Yanıltmalı aftakt tanımlaması ile, melodik olarak aftakt izlenimi vermesine karşın aslında ölçü başında başlayan notasyona dikkat çekmek istenmektedir. Sürekli olarak “çeken-eksen” (dominant-tonik) yaptığı için çeken akorundaki fa ile eksten akorundaki si’yi duyurmak yolu ile sanki ölçünün ilk vuruşunda aftakt izlenimi yaratırcasına çekenle başlamasından dolayı bu isimle anılması uygun olacaktır. Ancak bahsi geçen tanımlamanın bilinen anlamdaki aftakt ile bir ilişkisi yoktur.(Bkz.Şekil 10)

Şekil 10

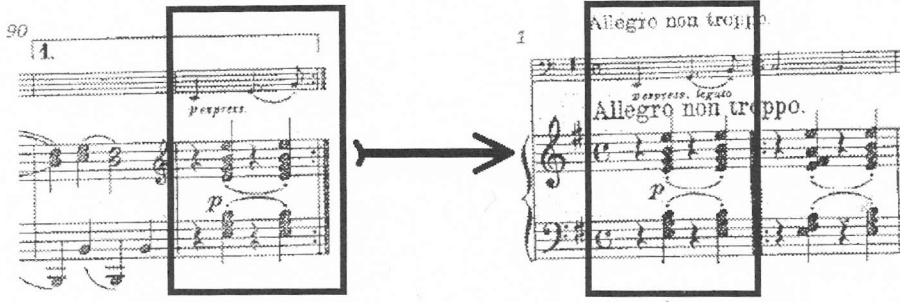
Bu yanıltmalı aftaktın sürekli çeken-eksen haliyle çalındığı, şimdilik geçiş gibi görünen kısımdan sonra yine çeken eksten ile başlayıp (ancak bu sefer çeken, ölçü 82’nin son dördlüğünde gerçekten aftakt olarak gelmiş), eksene bu sefer 83. ölçünün ilk

dörtlüğünde düşerek temayı başlatır. Ölçü 87’de, 4 ölçü süren bu cümlenin son ölçüsü tekrar eder. Daha sonra çello sessizce beklerken piyano partisinde aynı uzama devam eder ve ilk dolaba bağlanır.(Bkz.Şekil 11)

The image shows a musical score for piano and cello, measures 75-87. The score is written in G major and 4/4 time. It consists of three systems of staves. The first system (measures 75-80) shows the piano part in the upper staff and the cello part in the lower staff. The piano part starts with a *pp* dynamic and features a melodic line with a *pp* dynamic marking. The cello part provides a harmonic accompaniment. The second system (measures 81-86) continues the piano part with *espress.* and *dolce* markings, and the cello part with *dolce* and *dim.* markings. The third system (measures 87-90) shows the piano part with *pp* and *pdolce* markings, and the cello part with *pp* and *pdolce* markings. The score includes first, second, and fifth endings for the piano part.

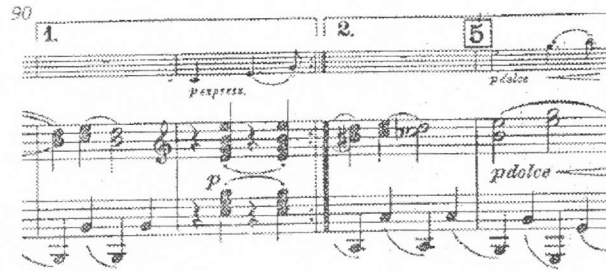
Şekil 11

Dolap, iki ölçülüdür ve sadece tonal olarak geçişi sağlamak için yazılmıştır. Dolabın ilk ölçüsünde, çeken tonunda sürekli si ve bir oktav incesindeki si ile çalan piyanoya, çello partisinde bir eşlik yoktur. İlk dolabın ikinci ölçüsünde ise baştan ikinci ölçüye dönmek üzere çello, en başta, 1. ölçüde yaptığı hareketle çalmaya başlar. Armonik ve yapısal olarak bu ölçüde değişkenlik yoktur.(Bkz.Şekil 12)

Şekil 12

İkinci dolapta ise, piyanonun sol elde çaldığı do ve oktav incesindeki do ile başlayan ilk ölçüden sonra, si ve oktav incesindeki si ile devam eder ve bu ölçüde büyük 5 numara başlar. Bu dolabın özelliği ise eserin tonunun ilgili majörüne bağlanmış olmasıdır.(Bkz.Şekil 13)

Şekil 13

Büyük 5 numarada (dolabın ikinci ölçüsü) sol majör tonunda gelen kısımda, ilk motif işlenmiştir. Ancak bu kez motif tematik yapı içerisine girmeksizin sadece 2 ölçü içinde duyurulmuş ve ardından çellonun sürekli atlamalı 4'lüklerine karşılık piyano partisinde ikiliklerin hakim olduğu 8 ölçülük bir geçiş ile 100'üncü ölçüye kadar gelinir.(Bkz.Şekil 14)

90

2. 5

p dolce

p dolce

espr. legato

96

Şekil 14

101'inci ölçüden itibaren, 100'üncü ölçünün son sekizliğinde auktakt ile başlanan ilk temadaki motifin, ikinci ölçüsündeki ritmik ve melodik yapı hatırlatılır. İki kez ardarda geldikten sonra 104'üncü ölçüde bu iki adet ikilikten oluşan motifin ikinci yarısı tekrarlanarak uzatılır ve ilk temadan anımsanacak olan 105'inci ölçüye bağlanır. 107'inci ölçüye kadar kısa bir geçişle (ama yine temayı hatırlatan öğeler barındırarak) büyük 6 numaraya ulaşırız.(Bkz.Şekil 15)

99

espr.

legato

Şekil 15

Büyük 6 numarada çello senkoplar halinde oktav oktav inerek eşlik ederken piyano partisinde daha önce çellonun çalmış olduğu sadece dörtlüklerden oluşan ritmik motif dikkat çeker. Bundan sonra cümlemelerde, öncesine oranla bir takım daha karmaşık kurulumlar dikkat çeker. Örneğin, toplamda hep çift sayıları kapsayan formal doku bu sefer 7 ölçülük bir geçişle (yine auktakt ile ve yeni gelen kısımdaki ritmik motifi hazırlayarak önceden bize duyuran) 114. ölçüye bağlanır. (Bkz.Şekil 16)

Şekil 16

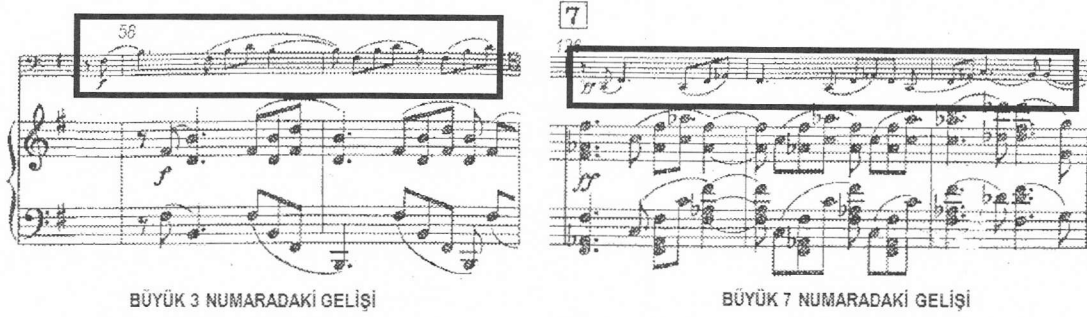
Ölçü 111'den sonra çello partisi, son derece ısrarcı bir şekilde, yüksek dinamiği ile, 113'üncü ölçünün son sekizliğinde bulunan auktakt ve 114'üncü ölçüde duyduğumuz bir ikilik notayı takiben, bir dörtlük nota, bir sekizlik es ve sonraki ölçünün auktaktı

niteliğindeki son sekizlik ile biten ölçüde duyduğumuz motifi çalmaya başlar. 4 ölçü sürecek olan bu kısmın ilk yarısı aynı ancak sonraki iki ölçüde bu hareketin ritmik dokusu değişmeksizin sürmesine karşın, inici olarak devam eder. Si minör olarak 118'inci ölçüye auftakt ile girerek başlayan çellonun çaldığı, açılmış akorlardan oluşan (arpej halinde) 8 ölçülük yeni tema aslında bir bakış açısına göre de önceden duyduğumuz çellonun sürekli atlamalı dörtlükler çaldığı motife gönderme yapan bir kısımdır. Yine bu 8 ölçülük kısım içerisinde, piyano partisinde, çellonun 114'üncü ölçüde ısrarla çaldığı motifi görmek mümkündür. Ritmik açıdan tam anlamıyla bahsi geçen motifi taklit eder ve dinamik, yine daha önce çellonun çaldığı zamanki gibi fortissimoya (çift forte) benzer yüksek bir dinamiktir. Bu 8 ölçülük kısım, yorumsal açıdan bir nefes ile, ölçü 126'da büyük 7 olarak numaralandırılmış ölçüye bağlanır. (Bkz.Şekil 17)

The image displays a musical score for Cello and Piano, spanning measures 111 to 123. The score is written in Si minör (B-flat major) and 4/4 time. It is divided into three systems. The first system (measures 111-116) features a cello part with a melodic line and a piano accompaniment of arpeggiated chords. The second system (measures 117-122) continues the melodic and harmonic development. The third system (measures 123) concludes the passage with a final chord. Dynamics include *molto* and *ff* (fortissimo). A box containing the number '7' is located at the end of the third system, indicating the end of the 8-measure phrase.

Şekil 17

Büyük 7 numarada ise, büyük 3 numaradaki motifi işleyen Brahms, piyano partisine daha çok yüklenip, eşlik partisini olmasına karşın, daha önceden tek ya da en çok tek elde çift ses olarak gelen partiyi, daha çok seslendirmiş, tek elde 3 nota kadar arttırmıştır. Bununla, daha büyük bir ton yakalamayı arzulamış olabilir.(Bkz.Şekil 18)

BÜYÜK 3 NUMARADAKİ GELİŞİ

BÜYÜK 7 NUMARADAKİ GELİŞİ

Şekil 18

Karşılıklı atışarak (aynı ritmik motifi farklı zamanlarda kullanarak) ölçü 127'ye kadar süren ritmik kargaşa, piyanonun temayı duyurmaya başlaması ile devam eder. Ölçü 133'e kadar süren bu patlama bir nefes ile sonlanır. Bu nefesi takiben aynı ritmik yapıda düzenlenmiş olan ancak bu sefer daha düşük bir register ve daha düşük bir dinamikte yazılmış olan 4 ölçülük bir kısım ile devam eder. Ölçü 137'de ilk defa pizzicato kullanarak çello partisinde bir yenilik yapılmış ve ardından sol majör (ilgili majör ton) tonunun çekeni üzerinde re-fa diyez notaları tınlatılarak büyük 8 numara ile numaralandırılmış kısım (yine aukt ile başlayarak) geçilir.(Bkz.Şekil 19)

Şekil 19

Büyük 8 numarada, da çello partisinde büyük 7'de gelen motif irdelenmiştir.(Bkz.Şekil 20)

Motifin büyük 7 numaradaki geliş'i

Motifin büyük 8 numaradaki geliş'i

Şekil 20

Üç ölçü kadar süren bu irdelemenin ardından, 141'inci ölçüden başlayarak, her ölçüde dört adet dörtlük nota ile sürekli olarak inen bir çello partisine karşılık piyanoda üçlemelerin sürekli bir devinim içinde indiği (açılmış akor da denilebilir) dört ölçülük bir kısmının ardından piyano sol elinde noktalı ikilik ve dörtlük olmak üzere tek sesli bir bas çalarken sağ eldeki üçlemelerle çelloyu desteklediği bir eşlik partisi halini almıştır. Bu hareket ölçü 145'ten itibaren başlar ancak bu aslında önceki 4 ölçünün bir nevi uzamış halidir.

Çello partisinde ise burada görülen yegane şey, önceki 4 ölçüde çaldığı dört adet dörtlük notanın kısmen eslere dönüşmesi yolu ile sadeleştirilmesidir. Ölçü 149'da yeni temanın, 148'in son vuruşundan, auktakt ile başlamasına kadar sürer.(Bkz.Şekil 21)

135

arcs

8

pizz.

p

141

p

145

pizz.

p

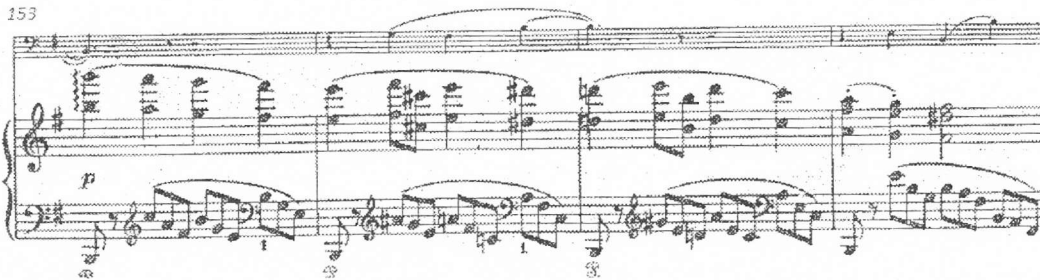
arcs

p

Şekil 21

Yeni tema, aslında yeni bir tema değildir. Melodik ve ritmik açılardan ölçü 82'nin son zamanında başlayıp asıl 83'te gördüğümüz temanın yeniden irdelenmiş halidir. Bu hareket çello partisinde, ölçü 149'a auktakt ile başladığında görülür. Ancak burada ölçü 83'tekinden farklı olarak piyano partisi az önce bahsedilen kısımdaki üçlemelere devam eder. Sol elde daha önceden farklı olarak noktalı ikilik ve dörtlük yerine her vuruşa bir dörtlük ayrılmış şekilde gelir. 154'te cümle sonu uzaması vardır ve bu ölçü 156'da ve 157'de tekrar eder. Bunun ardından gelen iki ölçü (158-159) bu cümle uzamalarının da uzaması şeklinde düşünülebilir. 160'tan itibaren 162'ye değin senkoplu bir şekilde çalan çello ve ona çıkıcı bir arpej olarak tek sesli bir şekilde eşlik eden piyano ile bir köprü ya da yine bir geçişle ölçü 162'de büyük 9 olarak gösterilmiş olan kısma bağlanırlar ve burada re-exposition (yeniden sergi) başlar.(Bkz.Şekil 22)

Şekil 22

Yeniden sergi kısmında çello partisinde pek bir değişiklik olmamasına karşın, piyano partisinde, daha önceden ölçünün ikinci ve dördüncü zamanında blok halinde çalınan akorların yerine, sol elde daha önceden 3 sesli olan akor iki sese indirilmiş, sağ eldeki akorların sesleri arpejlere dönüştürülmüştür. Açık akor yada inici şekilde çalınan arpejler tema boyunca devam eder.(Bkz.Şekil 23)

Şekil 23

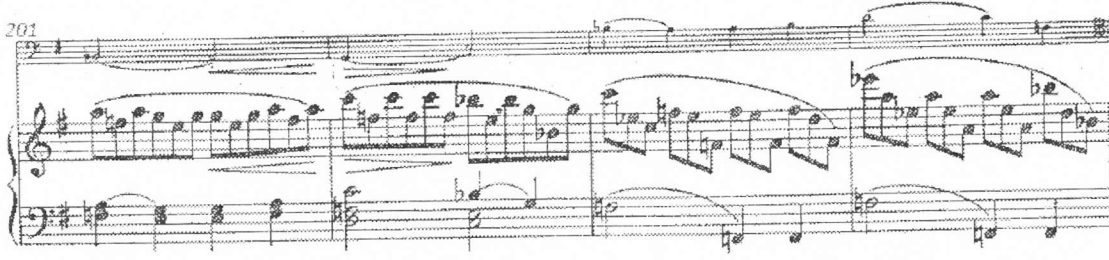
Büyük 10 numara (ölçü 195) Fa Majör (ana tona göre alt çeken ek altıslı) tonunda gelir. Daha önceden bu kısım Do Majör olarak gelmişti. Öncekinden farklı olarak 194. ölçüde aynen 33. ölçüdeki gibi çeken akoru kullanılmıştır ancak ölçü 33'te Do Majörün çeken akoru kullanılmışken, burada Fa Majör'ün çeken akoru kullanılmıştır.(Bkz.Şekil 24)

The image shows two measures of a musical score. The first measure is labeled 'DO MAJÖR' and the second 'FA MAJÖR'. Both measures are marked 'p dolce' and 'f'. The first measure starts at measure 32 and the second at measure 193. The score is written for piano and includes a box with the number '2' above the first measure and '10' above the second measure.

Şekil 24

Yine aynı melodik ve ritmik yapı büyük 10 numarada devam eder. Ancak buradaki farklılık piyanonun sol elinde dörtlük notalardan oluşan çift sesli akorlar eşliğinde sağ elde üçlemeler ile süslenmesidir. (Piyanonun sol eli için yazılmış kısımda görülecek dörtlükler, bir bakış açısına göre de çellonun daha önce sırf dörtlükler çaldığı kısma benzetilebilir). (Bkz.Şekil 25)

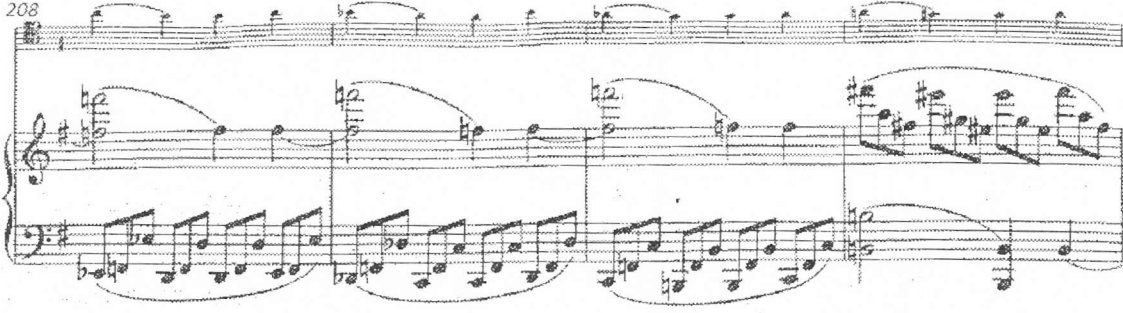
The image shows two measures of a musical score. The first measure is labeled '10' and the second '197'. Both measures are marked 'f' and 'p dolce'. The score is written for piano and includes a box with the number '10' above the first measure and '197' above the second measure.

Şekil 25

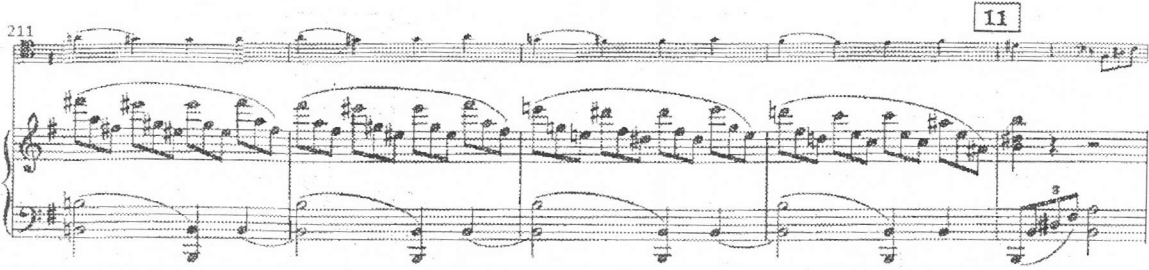
203'üncü ölçüde çello daha önce 42'nci ölçüde çaldığı motifi işliyor. Tema basamak basamak gelişerek register ve dinamiksel açıdan çıkış gösteriyor. Ölçü 205'te ilk basamak (iki ölçü), 207'de ikinci basamak ile ulaştığı noktada melodik olarak direktmeye başlıyor ve daha sonra gitgide sakinleşir. Ölçü 211'e kadar süren bu sakinleşme süreci, 211'inci ölçüden itibaren daha belirgin bir hal alıyor. Bu arada şunu da belirtmek gerekir ki, ölçü 207'de başlayan direktme sırasında piyanoda yine bir el değiştirme geliyor. Sağ elin motifi ile sol elin motifi daha önce geldiğinden farklı olarak sağ elde çelloyu taklit edercesine uzun sesler (bir ikilik iki adet dörtlük nota ile) çalarken sol el üçlemeler şeklinde arpej yapmaya başlar. Toplamda 4 ölçü süreceğ olan bu değişim yine değişerek ölçü 211'de eski halini alır.(Bkz.Şekil 26)

Şekil 26

211'inci ölçüden itibaren 4 ölçü süren bu melodik ve dinamiksel iniş, bizi büyük 11 ile numaralandırılmış kısma bağlar.(Bkz.Şekil 27)

Şekil 27

Büyük 11 numarada, daha önce büyük 3 numarada gördüğümüz kısım irdelenir.(Bkz.Şekil 28)

Şekil 28

218'inci ölçünün son zamanında auftakt olarak gelen çeken akoru ile 219'uncu ölçüye, eksen konumunda gelinir. Burada ton, önceki gelişinden yine farklıdır ancak yine de büyük 3 ten sonra 58'inci ölçüde başlayan cümleyi irdeler. 7 ölçü sürdükten sonra 8'inci ölçüde (227'nci ölçü) çeken – eksen bağlantısı ile 66. ölçüde piyanonun çaldığı tema bu sefer çello ile karşımıza gelir. Bu sırada piyanonun sağ el partisinde bir şey yoktur ve buna karşılık sol elde, tek sesli legato bir parti mevcuttur (çellonun büyük 4 numarada yaptığı hareketi taklit eder).(Bkz.Şekil 29)

216

221

226

p *dim.* *dim.*

Şekil 29

230'a auktakt ile girerek başlayan kısımda, yine ters zamanlarda (sırayla) çalınan sadece sekizlik notalardan oluşan bir ölçüyü takiben, piyanonun 70. ölçüdeki hareketini taklit ederek, bu sefer çelloda gelen hareket başlar. Piyanoda daha önce el değiştirme olarak adlandırılan duruma benzeyen bir olgu olarak, bu sefer partiler yer değiştirmiştir ve genel olarak tüm re-exposition'nda (yeniden sergi) geçerli bir olgu olarak karşımıza çıkar. (Bkz.Şekil 30)

226

232

237

12

Şekil 30

Büyük 12 numaraya kadar süren bu hareketten sonra 239 numaralı ölçüden itibaren, daha önce 78. ölçüde çellonun çekenin çekeniyile, çeken arasında gidip geldiği sadece dörtlüklerden oluşan cümlenin taklidi olarak bu sefer çeken – eksen olarak gelen cümle başlıyor. 4 ölçü süren bu cümle boyunca piyano partisinde sol elde çelloyla tam tamına ters zamanlarda mi ve si çalıyor. Sağ elde ise incici akorlar halinde dörtlük notalardan oluşan ve arada bir, bir dörtlüğü ikiye bölüp iki sekizlik yaparak hareket verilmiş olan bir parti görülür.(Bkz.Şekil 31)

12

239

pp

pp

pp

Şekil 31

Ölçü 244'te , daha önce 83. ölçüde gördüğümüz cümle irdelenmiş. 250. ölçüye kadar giden bu cümle 251. ölçüden itibaren başlar. Ölçü 256'ya auktakt ile girerek başlayan ve koda kısmına değin süren bir cümle uzaması ile koda'ya bağlanır.(Bkz.Şekil 32)

243

pp

dim.

pp

dim.

Şekil 32

Koda, ilk ölçüdeki “mi sol si do si” motifindeki “si do si” kısmını genişleterek başlamış, yine sekizlik bir si ardından gelen bir ölçü uzunluğundaki do ve yine bir ölçü uzunluğundaki si notası haline gelmiştir. Bu ufak hatırlatmadan sonra Brahms koda’daki devamlılığı inici bir soluğa saklamış, gitgide düşen register’e benzer şekilde alçalan dinamikle destek olmuştur. Bu hareketi 7 ölçü sürdürdükten sonra çello sessizce çekilirken piyano bize ritmik dokuyu hatırlatmaya ve düşük dinamik olmasına karşın köşeli şekilde devam eden dörtlüklerden oluşan sağ el ve buna karşılık sol elde, oktavlar halinde ilk girişteki temayı çalarak çelloyu kodanın ikinci cümlesine hazırladığı büyük 13 numara ile gösterilen cümleye bağlar. 13 numarada çello sessizdir. Piyano temayı sol elde iki ölçü çaldıktan sonra, 264’üncü ölçüde, bir önceki ölçüyü taklit ederek motifi uzatır. Aynı ölçüde, çello koda’nın ikinci cümlesini çalmaya başlar. Kromatik bir etki yaratan çello partisinin altında, piyanoda dörtlüklerin oluşturduğu sağ el partisi ritmi vermeye devam ederken, sol el kendini artık düz seslere bırakmıştır. Birlik notalar oktav halinde do – do ve si – si şeklinde çalar. 268’inci ölçünün ikinci yarısında bu hareket son bulurken, çello partisinde hem dinamik, hem de register açıdan bir ufak çıkış sanki bir kalp atışı gibi yükselir. Ardından 269’uncü ölçüde, piyanoda karakteristik açıdan el değişimi olur. Artık uzun sesler sağ elde, dörtlükler sol eldedir ve bu durum, bölüm bitene kadar aynı şekilde devam edecektir.(Bkz.Şekil 33)

256 13

263

Şekil 33

271'inci ölçüde, çello yeniden bir soluk almak üzere, 10'lu atlama ile koda'daki belki de en önemli crescendo'yu yapar ve 272. ölçüden itibaren yeniden düşüşe başlar. Aslında 277'nci ölçüde bitebilecek olan bu bölüm, 2 ölçülük bir cümle uzaması (bu cümle uzaması süresince 277 ve 278'inci ölçülerde gerek piyano partisinde, gerekse çello partisinde, ritmik doku biraz hareketlenmekle beraber, piyanonun sol elindeki dörtlükler sabit kalmıştır) ile çello partisinde, eksen tonunda, 3. derecenin her ölçüde bir adet 1'lik nota halinde duyurulması ile, üç ölçü sürecek olan bitişe bağlanır. Bölüm bu bağlanmanın ardından, 281'inci ölçüde sona erer.(Bkz.Şekil 34)

268

275

Şekil 34

Formal Hat:

Ölçü 1 – 91 Exposition (Sergi)

Ölçü 92 – 161 Development (Geliştirim)

Ölçü 162 – 255 Re-exposition (Yeniden sergi)

Ölçü 256 – 281 Coda (Koda)